

omastele kirjutatud kiri.

«... olen Hans Kuriksi aegne koolipoiss. Lõpetasin kooli Kulina 1932. aastal, kui Kuriks oli seal kooli juhataja... Mina nägin oma koolijuhatajat Puka metsas. Läksin oma tädile puid vedama ja leidsin laiba. Tundsin ka ära, et ta on Hans Kuriks. Minu ema palvetas ta juures. Ta rind oli kuuliatu taais nii, et oli purunenud...»

Sõjapäevad on ammu möödunud. Paljudki kaivad on paranenud, pisarad kuivanud. Mälestused aga elavad.

Lugupidavalt kõneldakse tub-

Meenuvad Suure Isamaasõja ja selle-eelsed aastad. Rakvere rajooni Kulina 7-kl. Kooli direktorina töötas siis pikemat aega energiline muusikamees Hans Kuriks. Tema endised kasvandikud kõnelevad veel praegugi: «Nüüd on meil nii vaikne. Kui elas vana Kuriks, siis alles laulsid ja mängisid kõik noored ja vanad.»

Hans Kuriks ei leppinud sellega, et kohaliku hallparuni ja töösturi tööliste ning nende laste kultuurilised vajadused täiesti unustati. Parem polnud olukord ka kooli naabruses oleva Küti mõisa paruni Stackelbergi moonakate ja nende lastega. Pätsi valitsus andis saksa parunile «teenet» eest Küti mõisa südamest paremad maad. «Vabariigi» eestlaste ja nende laste heaolust ning tulevikuist põlnud ta huvitatud. Kooli direktor aga, kes ise oli pärit lasterohkest perekonnast ja oli heiduse omandanud läbi raskuse, ei leppinud sellega. Õppetöö kõrval organiseeris ta õpilaste ja kohalike noorte orkestreid, näiteringi ja laulukoori, mida ta ise juhatas. Koolis oli lisatunnina viiulimäng. Koortidega võeti osa Rakvere ja Tallinna laulupidudest. Mitmed tema õpilastest esinesid hiljem edukalt Rakvere ja Tallinna teatrilavadel (Vecra Kala, Ellen Tauden jt.), noormehed aga mängisid kutselustena sõjaväeorkestrites.

Siis tungis meie maale hitlerlik

Ta andis oma elu...

armee. Pead tõstsid ka Kulina fašismikannupoisid. Kulina-Puka metsa koondus Eesti kaugematestki nurkadest nende võsukesti ja pooldajaid. Kulina jahu- ja saeveski direktor, kaitseliidu kohaliku üksuse pealik, oli küll juba rahvavõimu poolt aretseritud, kuid tema käsilased teutsesid. Elasid ja leidsid nad ju varjualusel selle tööstuse maalal ja kasutasid endise direktori hooneid.

Ei meeldinud neile Hans Kuriks, kes elas nende õiglase kohtu eest reituvõgenute urkale nii lähedal, kui ei kuulunud kunagi kaitseliitu, oskas hästi vene keelt ja kes isetegevusõhtute repertuaaris alalõpmata paljastas paruneid, jõude elavaid direktoreid, kaupmehi jt. Lisaks sellele ei õpetanud ta töölislapsi küllaldaselt «vabariiki armastama» ja orjasaatusest loovima.

Aasta 1941. Ohel õõl rüüstasid bandiidid Kulina kaupluse. Mõni päev hiljem viisid nad püsside vahel kodunt ära direktor Kuriksi. Kohalikud elanikud, kes seda viimist pealt nägid, kõnelevad, et Kuriks õelnud oma viijatele: «Viige aga pealegi, ei mina kardad kedagi. Mina pole kellelegi kurja teinud.»

Ja Kuriks ei tulnudki enam tagasi.

Nende ridade kirjutaja kätte juhtus selle väsimatu töömehe

ldest töötajatest ja meie rahva heaolu eest võitlejatest. Nende eeskujud aitavad meil kasvatada noori, tulevase kommunistliku ühiskonna inimesi.

Kulina 7-kl. Koolis töötab teatavasti praegugi pedagooge, kes said oma esimesed tööjuhised hi. Kuriksilt. Kui palju elulähedasi eesküüsid on neil kasvatada kommunistlikus kasvatuses! Hans Kuriksi istutatud viijapuud ja marjapõõsad kooliaias on sirgunud suureks, see kõik kõneleb enda eest. Kujulten toore vaenlase poolt mõrvatud endise kuaaegse direktori portreedki koolisaalis, mille juurde õpilased asetavad värskeid lilli meie riiki-keel pidupäevadel, tema surmapäeval. Tema tagasihoidlikult ju lihtsast tööst jutustatakse tema endiste õpilaste lastele ja lastelastele. See pole sügavalt kasvatulik ja õigeid tänapäevä vöendumusi loov ausustavaldus mitte ükski selle kooli vanale pedagoogile, vaid paljudele ausas võitluses langenud tööinimestele, meie ühiskonnale.

Jäljetu haud Kulina-Puka metsas on ammu kattunud samb-laivaibaga. Koht aga, kus leidis aset jalg mõrv, on teada ja ootub meie tänaste koolinoortepioneeride ja kommunistlike noorte südamesooja, hoolitseva kätt.

O. METSA